

ЗАХОДИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ НАДІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ

УДК: 343.9

В. М. ПАНЬКЕВИЧ

*кандидат юридичних наук, Вінницький
торговельно-економічний інститут*

У статті здійснено розгляд питання заходів попередження правопорушень як механізму формування надійної особистості громадянина. Констатується, що вітчизняне законодавство містить норми профілактики правопорушень, що вирішують лише окремі проблеми попередження правопорушень, не приділяючи при цьому належної уваги стратегічним питанням протидії злочинності, що мають перспективний характер.

Ключові слова: *правопорушення, заходи попередження правопорушень, класифікація; подання про усунення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушення.*

ACTIVITIES ON PREVENTION AS A MECHANISM FOR
THE FORMATION OF RELIABLE PERSONALITY

Pankevych V.

Received: 31 Oct 2014.

З появою права перед суспільством виникла проблема чіткої реалізації правових норм суб'єктами та забезпечення відповідності їх поведінки таким нормам. Протягом тривало часу вчені-юристи намагаються дослідити причини існування поведінки людей, що порушують правові приписи, та виробити заходи по її попередженню. Основною метою систематичної профілактичної роботи має бути правове виховання громадян в дусі поваги до норм чинного законодавства та безумовне і неухильне виконання приписів, що в них містяться. Означений напрямок соціальної роботи держава спрямований на формування у громадян високої правової культури та правосвідомості, виховання законслухняних особистостей, що є надійними та стійкими до впливу на них умов, які сприяють вчиненню правопорушень.

Незважаючи на глибинний філософський зміст поняття надійної особистості, в юриспруденції цей соціальний феномен в більшості випадків пов'язують саме з формуванням правослухняного громадянина, який максимально чітко виконує вимоги правових приписів, що регламентують його юридично значущу поведінку. Тому неабияка увага приділяється кожною державою до вироблення і запровадження заходів попередження

правопорушень як механізму формування надійної особистості громадянина. При цьому, попередження правопорушень слід розглядати як систему заходів правового, економічного, соціального, організаційного, виховного, ідеологічного, культурного та іншого характеру, що направлені на усунення, послаблення або нейтралізацію причин та умов вчинення правопорушень в суспільстві.

В науковій літературі існують різні підходи до визначення заходів попередження правопорушень. Так, вчені-адміністративісти під заходами попередження правопорушень розуміють дії вповноважених органів або посадових осіб, спрямовані на правове забезпечення виконання громадянами обов'язків перед суспільством, забезпечення суспільної безпеки і громадського порядку, недопущення і боротьбу зі стихійними лихом, епідеміями, епізоотіями та ліквідацію їх наслідків [1, 152]. Зазначене визначення звужує сферу попередження правопорушень лише до попередження правопорушень адміністративного законодавства, тобто вчинення адміністративних проступків. Однак, на нашу думку, не слід звужувати поняття заходів попередження правопорушень, пов'язуючи це лише виключно з попередженням вчинення адміністративних проступків. Адже, правопорушення, будучи різновидом протиправної поведінки суб'єкта поряд з правовим відхиленням та зловживанням правом, існує в об'єктивній дійсності в двох формах: злочин і проступок.

Традиційно вчені-юристи, опираючись на зміст ст. 11 Кримінального кодексу України (далі – КК України), визначали злочин як передбачене КК України суспільно небезпечне винне діяння (дія або

бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину. Однак, з прийняттям та набранням чинності у 2012 році нового Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), потрібно відзначити суттєві зміни у кримінально-правовій доктрині нашої країни, адже у ст. 2 КПК України одним із завдань кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від *кримінальних правопорушень* (виділено мною – В. П.) тобто поряд із злочином законодавець ввів термін кримінальне правопорушення, яке, відповідно до змісту п. 7 ст. 3 КПК України, є ширше за змістом ніж поняття злочину та співвідноситься як ціле та його частина. Окрім злочинів, вичерпний перелік яких міститься у КК України, до кримінальних правопорушень очевидно слід відносити і кримінальні проступки, перелік яких повинен буде міститися у законі України про кримінальні проступки.

Держава, реалізуючи свою політику в сфері правового виховання громадян та недопущення вчинення ними правопорушень, залучає значні людські ресурси та витрачає величезні кошти валового внутрішнього продукту на підтримання правопорядку, який є одним з основних елементів національної безпеки країни [2]. Загалом практично увесь державний механізм, діяльність якого фінансується коштами держави, в тій чи іншій мірі залучений до виконання функції підтримання правопорядку в країні. Крім цього, держава створює умови для безперешкодної діяльності та заохочує інших суб'єктів до виконання функцій по укріпленню правопорядку та підвищенню рівня правової культури населення. Зокрема, на сьогодні держава значно мінімізувала свій вплив у процедурі легітимізації громадських

об'єднань та їх діяльності по реалізації прав і законних інтересів громадян. Основним напрямком соціально-економічної діяльності держави є надання різних видів підтримки громадянам, що її потребують, усуваючи або мінімізуючи тим самим соціально-економічне підґрунття для вчинення правопорушень представниками окремих соціальних прошарків населення.

Важливим аспектом профілактичної роботи державних органів та громадських об'єднань є проведення організаційних заходів виховного, ідеологічного, та культурного характеру, що спрямовані на виховання у громадян духу надійного патріота своєї країни, зокрема, шляхом залучення для участі у конференціях, круглих столах, семінарах та інших заходах правовиховного характеру максимальної кількості громадян. Як зазначає Г.Г. Шіханцев, що існує достатньо чітка залежність між освітнім та культурним рівнем людей, їх вихованістю та ризиком вчинення злочинів [3, 162].

Однак, серед всіх існуючих заходів попередження правопорушень особливе місце посідають правові заходи попередження правопорушень, до яких слід віднести законодавчий процес по створенню сукупності правових норм заборонного, зобов'язального, дозвольного та заохочувального характеру, що направлені на урегулювання суспільних відносин, пов'язаних зі здійсненням відповідними суб'єктами діяльності щодо попередження вчинення правопорушень та усунення причин і умов, що їх породжують.

В аспекті законодавчого забезпечення попередження правопорушень цікаву інформацію наводить кримінолог Г.Г. Шіханцев, зокрема, що ідея про те, що попередження злочинності повинно

мати пріоритет перед каральною політикою держави, була озвучена ще Платоном, який вважав, що в суспільстві повинно діяти бездоганне законодавство, яке відвертало б людей від вчинення злочинів, а Ф. Вольтер, в свою чергу, вважав, що попередження злочинів є істинною юриспруденцією в цивілізованому суспільстві [3, 160]. Знаменитий просвітник XVIII ст. Ш. Монтеск'є також зазначав, що розумний законодавець повинен піклуватися не стільки про покарання за злочини, скільки про попередження злочинів; він буде намагатися не стільки карати, скільки покращувати добропорядність [4, 221]. Заслужують на увагу слова Ф. Ніцше: «Дивна річ наше покарання – воно чорнить ще більше, аніж злочин» [5, 130].

Разом з тим, аналіз правозастосовної практики свідчить про те, що вітчизняне законодавство містить норми профілактики правопорушень, що вирішують лише окремі проблеми попередження правопорушень, що знаходяться на «поверхні» та є явними, не приділяючи при цьому належної уваги стратегічним питанням протидії злочинності, що мають перспективний характер. Досить яскраво про такий стан речей свідчать щорічні статистичні данні про результати боротьби зі злочинністю в країні, зокрема, за видами найбільше виявляється правопорушень, пов'язаних із заволодінням у різних формах майном громадян та юридичних осіб, а також правопорушень, пов'язаних із завданням тілесних ушкоджень різного ступеню. Не применшуючи значимість розкриття вказаних правопорушень, зазначимо, що матеріальна шкода, яка завдається державі та громадянам від однієї або двох незаконних об'єктів у сфері приватизації стратегічних об'єктів у

сфері енергетики, важкої промисловості, транспорту чи комунікацій в рази більша за шкоду, завдану громадянам майновими злочинами.

Існуюча система протидії злочинності, не зважаючи на введення в дію у 2012 році нового Кримінального процесуального кодексу України, практично позбавлена засобів, що спрямовані на мінімізацію шкоди, яка завдається внаслідок вчинення кримінального правопорушення, такому суб'єкту цих правовідносин як потерпілий. Адаже на першому плані залишається питання забезпечення прав, особливо на правовий захист, особи, якій оголошено про підозру, або щодо якої складено обвинувальний акт. Разом з тим, потерпілий за існуючих об'єктивних чи суб'єктивних причин, в певних випадках не має можливості в достатній мірі користуватися правовою допомогою та швидко і ефективно відновити порушені права та законні інтереси.

Важко не погодитися з думкою Д. Шестакова про те, що майже у всіх країнах кримінально-правові засоби відігравали та продовжують відігравати головну роль, зокрема, на їх реалізацію, а не на профілактичні соціальні програми здійснюється більша частина асигнувань держави, що призначені для захисту від злочинів [6, 261]. В той же час вчений переконаний, що за наявних умов у пенітенціарних закладах є цілком очевидним те, що можливість перевиховання в них є чистою фікцією [6, 263–264].

Важливість правових заходів попередження правопорушень полягає у тому, що, будучи окремим видом заходів попередження правопорушень, такі заходи також виступають нормативно-правовою основою для здійснення заходів інших видів,

зокрема, економічного, соціального, організаційного, виховного, психологічного, культурного та іншого характеру. Крім цього, виключно правовими заходами здійснюється регламентація діяльності таких суб'єктів профілактичної діяльності як органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Отже, виходячи з буквального тлумачення положення ст. 19 Конституції України, заходи попередження правопорушень, що здійснюються органами державної влади та органи місцевого, їх посадовими особами, повинні бути регламентовані виключно у таких нормативно-правових актах як Конституція та закони України. Законодавство України, що врегульовує діяльність по попередженню правопорушень повинно закріплювати індивідуальний підхід у застосуванні заходів профілактики правопорушень до кожного громадянина, враховуючи його психологічні, соціальні, культурні та інші особливості. Тому важливим є також наявність у законодавстві досить широкої системи заходів попередження правопорушень, що дозволять здійснювати ефективний вплив на свідомість кожної людини з метою укріплення в неї переконання про необхідність здійснення своєї життєдіяльності у чіткій відповідності до вимог нормативно-правових приписів.

Одним із завдань основних кодифікованих нормативно-правових актів України, що містять склади конкретних видів правопорушень, є запобігання правопорушенням (ст. 1 Кодексу України про адміністративні проступки) та запобігання

злочинам (ст. 1 Кримінального кодексу України). У спеціальних законодавчих актах, що регламентують правовий статус відповідних органів державної влади та місцевого самоврядування, нормативно закріплені повноваження цих органів по попередженню правопорушень. Зокрема, основним завданням міліції як державного озброєного органу виконавчої влади відповідно до ст. 2 Закону України «Про міліцію» є запобігання правопорушенням; нагляд прокуратури за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, відповідно до п. 5 ст. 29 Закону України «Про прокуратуру» повинен сприяти здійсненню заходів щодо запобігання кримінальним правопорушенням, усунення причин та умов, що сприяють їх вчиненню, а також відповідно до п. 3 ст. 30 цього ж Закону прокурор вживає заходів до того, щоб органи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування (дізнання та досудове слідство) виявляли причини вчинення кримінальних правопорушень і умови, що сприяють цьому, вживали заходів до їх усунення; до завдань Служби безпеки України відповідно до ст. 2 Закону України «Про Службу безпеки України» входить попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України; у ст. 38 Закону України «Про місцеве самоврядування» визначаються повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад щодо забезпечення законності, правопорядку,

охорони прав, свобод і законних інтересів громадян законом України.

Покладаючи на органи державної влади та місцевого самоврядування відповідні повноваження по попередженню правопорушень, законодавець одночасно наділяє посадових осіб цих органів відповідними правами застосування заходів попередження. Так, працівники міліції відповідно до ст. 11 Закону України «Про міліцію» мають право виявляти і вести облік осіб, які підлягають профілактичному впливу на підставі та в порядку, встановлених законодавством, виносити їм офіційне застереження про неприпустимість протиправної поведінки; повідомляти з метою профілактичного впливу державним органам, громадським об'єднанням, трудовим колективам і громадськості за місцем проживання особи про факти вчинення нею адміністративного правопорушення; вносити відповідним державним органам, громадським об'єднанням або службовим особам, підприємствам, установам, організаціям обов'язкові до розгляду подання про необхідність усунення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень.

Однак, здійснюючи аналіз законодавства, що наділяє повноваженнями посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування, потрібно відзначити відсутність системного підходу до законодавчої регламентації таких повноважень. Зокрема, у більшості правоохоронних органів відсутні повноваження щодо правового реагування на причини і умови, які сприяють вчиненню правопорушень. Яскравим прикладом непослідовної позиції законодавця є чинна редакція Кримінального процесуального кодексу України, яка, на відміну від ст.ст. 23–23²

КПК України 1960 р., не містить прямої вказівки на обов'язок органів досудового розслідування та прокурора здійснювати діяльність по виявленню причин і умов, які сприяли вчиненню кримінального правопорушення, а також вносити у відповідний державний орган, громадську організацію чи посадовій особі подання про вжиття заходів для усунення цих причин і умов, а також обов'язок суду реагувати на виявленні в процесі судового розгляду причин та умов вчинення правопорушень шляхом винесення окремої ухвали (постанови) судом.

Доцільність та ефективність наявності інституту подання в кримінальному процесуальному законодавстві України підтверджено як на рівні ґрунтовних наукових досліджень, що проводилися такими вітчизняними та зарубіжними вченими – юристами, як: Ю. Александров, В. Давиденко, М. Давиденко, О. Джужа, А. Закалюк, В. Зеленецький, О. Кальман, Ю. Канібер, О. Колб, В. Ленъ, О. Литвинов, Ф. Лопушанський, П. Михайленко, В. Назаров, О. Омельченко, Д. Письменний, О. Титаренко, Є. Шаніна та інші, так і багаторічним практичним досвідом правоохоронних органів. Не зважаючи на наявність окремих перешкод об'єктивного та суб'єктивного характеру, що іноді перетворювали інститут подання в кримінальному процесі на формальну річ [7, 37], ми повністю погоджуємося з позицію вчених, які вказують на необхідність повернення у чинне кримінальне процесуальне законодавство України інституту подання про усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочину та підтримуємо думку В. Леня та Є. Шаніної про те, що питання виявлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину є одним з основних щодо попередження злочинності [7, 40].

Враховуючи важливість профілактичної діяльності правоохоронних органів та суду, очевидним є необхідність закріплення у чинному КПК України інституту подання про усунення причин і умов, що сприяли вчиненню правопорушення. Адже, якщо слідчі органів внутрішніх справ мають можливість вносити подання про усунення причин і умов, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення, на підставі п. 18 ст. 11 Закону України «Про міліцію», та вживати заходів щодо притягнення відповідних осіб до адміністративної відповідальності за невиконання такого подання, то слідчі органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань не мають повноваження на внесення відповідних подань.

Разом з тим, вимоги (рекомендації) по усуненню кримінологічних причин та умов, що сприяють вчиненню кримінального правопорушення, та надаються слідчими або судом, зазвичай не виходять за рамки конкретного кримінального провадження та несуть обмежений характер. Тому, вищезрозглянутий процесуальний інститут подання про усунення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушення, природно не здатний суттєво знизити кількість вчинених у державі правопорушень, а зокрема, значно знизити рівень злочинності.

Позитивний профілактичний ефект безумовно повинна виконувати вся вітчизняна система законодавства, зокрема, як зазначає Ю. Воронін, що реалізацію задач попередження виконують норми кримінального права про необхідну оборону, затримання особи, що вчинила злочин, про умовне засудження (*в Україні це звільнення*

від відбування покарання з випробуванням або умовно дострокове звільнення від відбування покарання – В. П.), про примусові заходи виховного впливу на неповнолітніх; норми кримінально-виконавчого права про порядок звільнення з місць позбавлення волі, працевлаштування та влаштування побуту звільнених осіб; норми кримінально-процесуального права про обов'язок слідчого та суду виявляти причини та умови конкретного злочину, формулювати на цій підставі та направляти конкретним суб'єктам подання та окремі ухвали; норми адміністративного права, що сприяють профілактиці пияцтва, наркоманії, проституції, незаконного обігу зброї; норми цивільного права про обмеження дієздатності осіб, що зловживають спиртними напоями чи наркотиками та цілий ряд інших галузей [8, 243–244]. Цілком слушною та актуальною для системи вітчизняного законодавства є, на нашу думку, пропозиція Ю. Вороніна щодо необхідності виділення в самостійну галузь кримінологічний нагляд з розробкою засад або кодексу законодавства про попередження злочинності з всебічною правовою регламентацією питань профілактики [8, 244].

Загальновідомим відомим є той факт, що рівень злочинності, особливо той, що має насильницький та майновий характер, безпосередньо залежить від рівня економічного розвитку країни, матеріального добробуту населення, а також рівня загальної та індивідуальної моральності, освіченості та культури. Тому значним вкладом органів влади держави було і залишається завдання не «викоринити та знищити злочинності раз і назавжди», а поступове вирішення проблем економічного, політичного та

соціально-культурного характеру шляхом структурної розбудови національної економіки, нарощування рівня власного товарного виробництва, максимальна зайнятість населення та підвищення матеріального добробуту та культурно-правового рівня громадян.

З метою відновлення довіри людей, не в останню чергу потрібно приділити увагу на сучасному етапі розвитку нашого суспільства заходам по соціально-політичному реформуванню державної влади в напрямку розвитку демократичних основ її функціонування, а також розширення та забезпечення різних форм народовладдя та громадського контролю за діяльністю службових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування. Першим кроком, на нашу думку, має стати ліквідація правового вакууму, що утворився внаслідок набрання чинності 28 листопада 2012 року Закону України «Про Всеукраїнський референдум», п. 4 розділу XIII «Прикінцеві положення» якого визнано таким, що втратив чинність Закон України «Про Всеукраїнський та місцеві референдуми» від 3 липня 1991 р., шляхом прийняття законодавчого акту про порядок проведення місцевих референдумів в Україні. Передбачення в такому нормативно-правовому акті реальної можливості територіальної громади приймати самостійні рішення місцевого рівня, а також впливати на кадрову політику по призначенню керівників місцевих органів виконавчої влади, правоохоронних органів та суддів місцевих судів, а також наявність чіткої процедури по відкликанню як вищевказаних осіб, так і депутатів місцевих рад, безумовно створять умови для безперешкодної реалізації громадянами свої прав та підвищення індивідуальної

правосвідомості і правової культури, а також потягнуть зниження рівня злочинності, особливо у сфері службової діяльності, порядку управління та правосуддя.

Важливим заходом попередження правопорушень як механізму формування надійної особистості людини є діяльність компетентних органів державної влади, місцевого самоврядування та громадянських інституцій у сфері проведення індивідуальної профілактичної роботи з особами, поведінка та спосіб життя яких свідчить про високу ймовірність вчинення ними правопорушень (схильність до вчинення правопорушень). Зокрема, про такі особливості суб'єкта може свідчити попередні факти притягнення особи до одного з видів юридичної відповідальності, антигромадські соціальні елементи його особистості, шкідливі звички, психофізичні особливості особи, що відіграють вирішальну роль у формуванні мотивації напрямку та способу її життєдіяльності, а також об'єктивні та суб'єктивні умови зовнішнього оточуючого середовища.

З метою подолання вказаних факторів вчені-кримінологи, на нашу думку, досить обґрунтовано виділяють такі заходи індивідуальної профілактичної діяльності як заходи переконання, соціальної допомоги та примусу. Так, заходи переконання визначають як процес логічного обґрунтування особі думки про відмову від криміногенної поведінки, злочинних намірів, анти суспільних настанов, куди відносять індивідуальні і колективні бесіди, обговорення поведінки особи, прослуховування курсу лекцій на правові теми, встановлення над нею індивідуального або колективного шефства, стимулювання участі в громадській діяльності та ін.; заходи соціальної допомоги – працевлаштування,

поліпшення побутових умов, зміна способу життя шляхом підвищення соціального статусу, освіти, отримання престижної спеціальності, лікування, встановлення корисних контактів, вибору життєвих перспектив тощо; примус спричиняє для особи несприятливі наслідки фізичного, матеріального, технічного характеру, та полягає у профілактичному контролі за місцем проживання або навчання особи з боку правоохоронних органів чи громадськості, адміністративний арешт і адміністративне затримання, штраф, адміністративний нагляд, улаштування до приймачника-розподільника, припинення бродяжництва і жебрацтва та інше [9, 57–58].

Разом з тим, в процесі протидії правопорушенням, необхідно також враховувати фактори, що їх породжують. Зокрема, в зарубіжній кримінологічній літературі засоби попередження правопорушень, що впливають на фактори їх виникнення поділяють на нейтралізуючі, компенсуючі, попереджувальні та ліквідуючі; за рівнями, формами та видами профілактичної діяльності:

- ті, що використовуються на найвищому (першому), середньому (другому) та найнижчому (третьому) рівнях профілактичної діяльності;
- безпосередньої та ранньої, загальної та індивідуальної, віктимологічної профілактики; самопрофілактики;
- ті, що відповідають окремим категоріям, групам та видам злочинів, окремим категоріям злочинців, а щодо профілактичного впливу на конкретні категорії осіб поділяють на засоби переконання та засоби примусу [10, 332–334].

Найбільш вдалу, на нашу думку, класифікацію профілактичних заходів

пропонують такі вітчизняні кримінологи як О. Джужа та Я. Кондратьєв, зокрема, ми підтримуємо їх думку про виокремлення методів та форм профілактичної діяльності [11, 119–122]. Так, ці вчені-кримінологи заходи профілактики правопорушень розглядають як заходи загальної профілактики, заходи індивідуальної профілактики та ранню профілактику злочинів. Відповідно, заходи загальної профілактики за суб'єктом поділяються на загальні і спеціальні; за об'єктом – заходи попередження будь-яких злочинів, заходи попередження окремих видів злочинів та заходи попередження конкретних злочинів; за характером завдання – заходи, спрямовані на виявлення детермінантів злочинів та заходи, спрямовані на усунення (нейтралізацію) цих детермінантів; за організаційною формою – заходи-сигнали та заходи дії; за ступенем правового регулювання – заходи правового та не правового характеру. Заходи індивідуальної профілактики залежно від завдань зазначені вчені класифікують на інформаційні, заходи впливу та заходи контролю. Також вчені виділяють два основних методи профілактичної діяльності: переконання та примус, а також вказують на існуюче різноманіття форм профілактичної діяльності.

Узагальнюючи викладене, потрібно зауважити, що правове поле України містить значну кількість правових засобів попередження правопорушень, однак їх кількість не означає проведення якісної роботи в цьому напрямку. В більшій мірі зазначені засоби дісталися нашій правовій системі у спадок від радянської правової системи та не відповідають вимогам сучасності, і тому потребують вдосконалення та доповнення. Крім цього, загальновідомим відомим є той факт, що рівень злочинності, особливо той, що має насильницький та майновий характер, безпосередньо залежить від рівня економічного розвитку країни, матеріального добробуту населення, а також рівня загальної та індивідуальної моральності, освіченості та культури. Тому значним вкладом органів влади держави було і залишається завдання не «викорінити та знищити злочинності раз і назавжди», а поступове вирішення проблем економічного, політичного та соціально-культурного характеру шляхом структурної розбудови національної економіки, нарощування рівня власного товарного виробництва, максимальна зайнятість населення та підвищення матеріального добробуту та культурно-правового рівня громадян.

СПИСОК ЛІТКРАТУРИ:

1. *Адміністративне право* України : підручник для юрид. вузів і фак. / [за ред. Ю. П. Битяка]. – Харків : Право, 2001. – 528 с.
2. *Про основи національної безпеки України* : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – N 39. – Ст. 351.
3. *Шиханцов Г. Г.* Кримінологія : ученик / Г. Г. Шиханцев. – Минск, Изд-тво Гревцова, 2009. – 296 с.

4. *Монтескье Ш. А.* Избранные произведения / Ш. А. Монтескье. – М. : Политиздат, 1955. – 799 с.
5. *Ницше Ф.* Утренняя заря. Мысли о моральных предрассудках / Ф. Ницше // Собр. соч. : Т. 3. – М., 1901. – 630 с.
6. *Шестаков Д. А.* Криминология: новые подходы к преступности: криминогенные законы и криминогенное законодательство. Противодействие преступности в изменяющемся мире : учебник / Д. А. Шестаков. – 2-е изд., перераб. и доп. – СПб : Юридический центр пресс, 2006. – 561 с.
7. *Лень В. В.* Виявлення причин та умов, які сприяють вчиненню злочину: проблемні питання / В. В. Лень, Є. Г. Шанина // *Влада. Людина. Закон.* – 2012. – № 4 (111). – С. 37–40.
8. *Воронин Ю. А.* Введение в криминологию : курс лекций / Ю. А. Воронин. – М. : Флинта : МПСИ, 2008. – 256 с.
9. *Криминологія : Загальна та Особлива часини : підручник //* І. М. Даньшин, В. В. Голіна, М. Ю. Валуйський [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Голіни. – 2-ге вид., перер. і доп. – Харків : Право, 2009. – 228с.
10. *Криминология : уч. для студ. вузов /* Г. А. Аванесов, С. М. Иншанов, С. Я. Лебедев, Н. Д. Эриашвили ; под ред. Г. А. Аванесова. – 3-е изд. перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНС, 2005. – 480с.
11. *Криминологія : підручник для студ. вищ. навч. закладів /* О. М. Джужа, Я. Ю. Кондратьев, О. Г. Кулик, П. П. Михайленко [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужи. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 416 с.

Стаття надійшла до редакції: 31.10.2014.

Рекомендовано кафедрою кримінального процесу та криміналістики

ACTIVITIES ON PREVENTION AS A MECHANISM FOR THE FORMATION OF RELIABLE PERSONALITY

Pankevych V.

Abstract: In the article the consideration of measures to prevent crime as a mechanism for the formation of reliable individual citizen. The author notes that the activities of practically the entire state mechanism directly or indirectly aimed at carrying out organizational activities, educational, ideological and cultural nature, aimed at the education of the citizens will reliable patriot of his country. Among all available measures to prevent offenses occupy a special place legal measures to prevent offences. Such of them should include legislative process to develop a body of law restraining, binding, permitting and encouraging nature, aimed at regulating social relations associated with the implementation of relevant stakeholders for the prevention of offending and eliminate the causes and conditions behind it. However, the Ukrainian legislation of crime prevention, solve only some problems of the prevention of

offences which are on the “surface” and are explicit, without paying due attention to strategic issues of combating crime, has a promising character.

Keywords: offences, prevention of offences, submission to eliminating the causes and conditions conducive to commit the offence, classification measures to prevent the crime.

**МЕРЫ ПЕРЕДУПРЕЖДЕНИЯ ПРАВОНАРУШЕНИЙ КАК
МЕХАНИЗМ ФОРМИРОВАНИЯ НАДЕЖНОЙ ЛИЧНОСТИ**

Панькевич В.

Резюме: В статье рассматриваются вопросы мер предупреждения правонарушений как механизма формирования надежной личности гражданина. Автор отмечает, что среди всех существующих мер предупреждения правонарушений особое место занимают правовые меры предупреждения правонарушений, к которым следует отнести законодательный процесс по созданию совокупности правовых норм запретительного, обязывающего, разрешительного и поощрительного характера, направленных на урегулирование общественных отношений, связанных с осуществлением соответствующими субъектами деятельности по предупреждению совершения правонарушений. Отмечается, что отечественное законодательство содержит нормы профилактики правонарушений, которые решают лишь отдельные проблемы предупреждения правонарушений, не уделяя при этом должного внимания стратегическим вопросам противодействия преступности, имеющих перспективный характер.

Ключевые слова: правонарушение, меры предупреждения правонарушений, классификация, представление об устранении причин и условий, которые способствуют совершению правонарушения.